

Åtvidabergs
kommun

Handlingsplan för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling vid Bildningscentrum Facetten

Gymnasieskolan

läsåret 2017/18

Alla elever på Bildningscentrum Facetten ska känna sig trygga på skolan, samt accepterade och uppskattade för dem de är. Detta oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Det ska råda en positiv anda och ett tillåtande klimat, där elever/elever och elever/personal bemöter varandra med respekt och förståelse.

Våra styrdokument *Skollagen* (2010:800) och *Diskrimineringslagen* (2008:567) visar tydligt att inget barn eller elev ska utsättas för kränkande behandling och att det är personalens ansvar att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

En övergripande handlingsplan finns på kommunens hemsida. Detta är Bildningscentrum Facettens handlingsplan, vilken kompletterar den övergripande planen.

Bakgrund

Uppdrag

Skolan ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter och möjligheter. Det är förbjudet för personalen att diskriminera en elev. Personalen får inte heller utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling och ska förebygga och förhindra att eleverna utsätter varandra för trakasserier eller kränkningar.

Om en elev diskrimineras eller utsätts för kränkande behandling måste skolan utreda omständigheterna kring detta och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra att det upprepas. Skyldigheten att utreda huruvida en elev har utsatts för diskriminering eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för detta.

Om personalen bryter mot förbuden mot diskriminering och kränkande behandling eller inte uppfyller skyldigheterna att utreda och vidta åtgärder kan kommunen bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts av överträdelsen.

Ansvarsfördelning

Personal

- All personal på gymnasieskolan ska aktivt arbeta för att motverka diskriminering och kränkande behandling samt aktivt främja elevers lika rättigheter.
- Om personal på skolan får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, ska detta anmälas till rektor.

Rektor

- Rektor ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling samt aktivt främja elevers lika rättigheter.
- Rektor ansvarar för att tillsammans med personal, elever och vårdnadshavare upprätta, genomföra, följa upp samt årligen utvärdera gymnasieskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

- Rektor ansvarar för att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och se till att åtgärder vidtas i syfte att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och trakasserier.
- Rektor ansvarar för att en anmälan om kränkande behandling eller trakasserier rapporteras till barn- och utbildningsförvaltningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen

- Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att följa upp och utvärdera samtliga enheters arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling och trakasserier.
- Barn- och utbildningsförvaltningen ska årligen göra en sammanställning över de anmälningar om kränkande behandling och trakasserier som rapporterats till nämnden.

Vad står begreppen för?

Diskriminering

Diskriminering innebär att en person missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

I skolan är det kommunen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Att instruera en person i beroendeställning att diskriminera, är i sig en form av diskriminering.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Direkt diskriminering innebär att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika, s k indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet är en annan form av diskriminering. Det innebär att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att han/hon ska komma i en jämförbar situation med personer

utan denna funktionsnedsättning. Det kan handla om den fysiska miljön, men också om att t ex erbjuda inläst material.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Både personal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder mm.

Trakasserier kan även vara av sexuell natur, sexuella trakasserier. Det kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material.

Kränkande behandling

Kränkande behandling kan ta sig olika uttryck, vara mer eller mindre uppenbar och förekomma i många olika sammanhang. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande och utföras av och drabba såväl barn som vuxna. De kan vara fysiska, verbala eller psykosociala men även texter, bilder och meddelanden på olika sociala medier kan vara kränkningar.

Det är alltid individens upplevelse som skall var utgångspunkten vid bedömning av kränkande behandling.

Kartläggning/Utvärdering

Metoder för kartläggning

- Skolkvalitetsmätning i februari
- Coachsamtal med eleverna kontinuerligt under läsåret
- Klassråd
- Månadsvis enkät i samband med klassråd
- Föräldrasamtal i samband med introduktion, studieuppföljning och mentors-/elevvårdssamtal
- Enkät till vårdnadshavare vid studieuppföljningskvällar
- Uppföljning av elevhälsans ärenden en gång/månad
- Diskussion i programlag och APT baserat på personalens observationer
- Utvärderingssamtal med tränare och spelare på fotbolls- och golfgymsnasiet
- Diskussion i samverkansgruppen i samband med att årets arbetsmiljöplan tas fram

Utvärderingsmodell i slutet av läsåret

Maj

- Planen utvärderas av eleverna i klassråd och nya förslag på åtgärder diskuteras.

Juni

- Planen utvärderas av personalen i APT och synpunkter tas med till programlagen, som i sin tur diskuterar behov av åtgärder inför nästa läsår.
- Skolledning och elevhälsan arbetar fram ett förslag på åtgärder inför kommande läsår utifrån utvärderingen och övriga kartläggningsmetoder.

Augusti

- Förslaget presenteras, revideras och förankras på en APT innan skolstart.

Utvärdering av läsåret 2016/2017

Skolkvalitetsmätningen i mars 2017 (se nedan) visade att skolan till största delen präglas av den trygghet, respekt och acceptans vi eftersträvar. Det är marginella skillnader i resultat jämfört med året innan, såväl uppåt som nedåt, vilket kan ses som både bra och dåligt. Bra för att det är fortsatt bra resultat och dåligt därför att vi inte nämnvärt förbättrat resultatet sedan föregående år. Skolan som helhet får ett något förbättrat resultat, men stämningen mellan eleverna har försämrats en aning. Detta kan möjligen förklaras av att vi nu har ett stort antal nyanlända på skolan och som så många andra skolor brottas med att få till en naturlig integration. Vi har inga problem med konflikter eller trakasserier eleverna sinsemellan, men man umgås inte heller. Eleverna behöver lära känna varandra bättre på ett naturligt sätt – en utmaning att jobba vidare på under lång tid framöver.

Positivt är att de flesta elever är medvetna om vår likabehandlingsplan och vet vart de ska vända sig om de/någon annan utsätts för diskriminering eller kränkande behandling. Vi vill dock att de inte bara ska känna till planen utan också vara väl insatta i och ha god förståelse för innehållet, vilket vi kommer att satsa extra på under kommande år. Redan idag är elevhälsoteamet engagerat i implementeringen av planen, men under nästa läsår tillsätter vi en fokusgrupp som skall ta fram ytterligare förslag på modeller för att göra eleverna mer förtrogna med planen.

Sammantaget kan vi dock konstatera av svaren nedan att föräldrar och elever till största delen upplever skolan som trygg och att de ser att vi arbetar aktivt mot diskriminering och trakasserier, men vi vill naturligtvis förbättra resultatet till nästa år.

När det gäller genomförda åtgärder, såväl främjande som förebyggande, är vi nöjda med det mesta. Vi behöver dock se till att föreläsningarna följs upp på ett bättre sätt.

Vi ser att t ex introduktionssamtal och teambuilding har en god effekt i årskurs 1. Coachsamtal, elevhälsosamtal, rektors träffar med elever och klasskonferenser är bra forum för att fånga upp ev problem.

Vi har fortsatt med förra årets lyckade initiativ ”reclaim the sheet” – ett försök att bryta trenden med dåliga och kränkande budskap på studentlakanen – och årets studentlakan höll en mycket god nivå.

Barn- och fritidsprogrammet genomförde en workshop för lärare om kränkningar på nätet som ett litet ”pilotprojekt” och liknande projekt kommer att genomföras på samtliga program nästa år för att sätta fokus på problemet.

Tyvärr genomfördes ingen elevskyddsutbildning under året, men en mer aktiv elevkår har kommit igång, vilken vi hoppas kunna involvera mer i likabehandlingsarbetet nästa år.

När det gäller våra nyanlända elever har situationen lugnat ner sig betydligt under året och vi har arbetat aktivt med att få med dem i den ordinarie skolvardagen och all skolövergripande verksamhet.

Frågor ur skolkvalitetsmätningen vt 2017:

”Jag tycker jag utbildar mig på en bra skola, med allt vad det innebär när det gäller lokaler, stämning, lärare, övrig personal, kamrater osv.”

	2017	2016	2015	2014
Helt	34%	30%	26%	29%
I stort sett	50%	46%	47%	49%
Bara delvis	11%	18%	22%	18%
Inte alls	4%	4%	4%	3%
Vill inte svara	1%	2%	1%	1%

“Jag tycker att det är god stämning mellan elever och lärare”

	2017	2016	2015	2014
Helt	35%	40%	31%	32%
I stort sett	55%	45%	49%	58%
Bara delvis	9%	11%	18%	8%
Inte alls	0,5%	3%	2%	2%
Vill inte svara	0,5%	1%	0%	0%

“Jag tycker att det är god stämning mellan eleverna på skolan”

	2017	2016	2015	2014
Helt	30%	39%	41%	26%
I stort sett	60%	50%	44%	59%
Bara delvis	9%	9%	12%	13%
Inte alls	0,5%	1%	2%	1%
Vill inte svara	0,5%	1%	1%	1%

”I min klass har vi gått igenom Bildningscentrums ”Handlingsplan för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling”.

	2017	2016	2015
Ja	91%	90%	70%
Nej	9%	10%	30%

”Jag vet vart jag ska vända mig på skolan om jag utsätts för diskriminering och kränkande behandling”

	2017	2016	2015
Ja	93%	85%	76%
Nej	7%	15%	24%

”Jag tycker att skolan arbetar mot diskriminering och kränkande behandling”

	2017	2016	2015
Helt	29%	25%	26%
I stort sett	53%	47%	45%
Bara delvis	12%	17%	15%
Inte alls	2%	4%	7%
Vill inte svara	4%	7%	7%

Vid vår studieuppföljningskväll för föräldrar under vårterminen genomförde vi också en enkät. Den fråga som närmast kopplar till likabehandlingsarbetet var följande:

”Jag upplever miljön på Bildningscentrum som trygg”

	2017	2016	2015
Helt	71%	66%	69%
I stort sett	29%	31%	29%
Bara delvis	0%	3%	0%

Inte alls	0%	0%	0%
Vill inte svara	0%	0%	2%

Kartläggning inför läsåret 2017/18

Som redovisats i utvärderingen ovan visar skolkvalitetsmätningen att skolan till största delen präglas av den trygghet, respekt och acceptans som vi eftersträvar, även om målet naturligtvis är 100% positiva svar. På det hela taget har vi en god stämning. Däremot finns det fortfarande en hel del funderingar kring vad som faktiskt är en kränkning. Personalen upplever att eleverna alltmer anser sig kränkta om de inte får som de vill eller exempelvis inte får det betyg de tycker sig ha förtjänat. Vi behöver diskutera mer aktivt med eleverna vad som faktiskt är en kränkning och vad som är en motgång.

När det gäller Språkinstruktionen behöver vi jobba extra mycket med likabehandlingsfrågorna då många av eleverna kommer från kulturer med andra värderingar.

Då vi har många nyanlända elever på skolan är vår största utmaning att jobba med integrationsfrågorna. Vi behöver skapa förutsättningar för alla elever att lära känna varandra. Vi upplever i dagsläget inte några motsättningar mellan nyanlända elever och övriga, men heller inget naturligt umgänge. Vi har påbörjat samarbeten och ser en försiktigt positiv trend framåt. Det handlar både om att eleverna ska lära känna varandra bättre och att lärarna på språkinstruktion och "vanliga" nationella program ska ha fler mötestillfällen så att naturlig samverkan uppstår.

Elevkåren har kommit igång med sitt arbete och vi kommer att stötta dem mer nästa läsår för att utveckla detta. Vi behöver få fler och mer engagerade elever, inte minst när det gäller att driva likabehandlingsarbete. Vi behöver också utbilda elevskyddsombud.

Könsfördelningen på vår skola är fortsatt ojämn. Vi har under en längre tid haft betydligt fler killar än tjejer och då i stort sett alla nyanlända elever är killar har vi nu en ändå större majoritet killar. Detta måste vi vara uppmärksamma på, så att tjejerna inte "försvinner" och det uppstår en "grabbjargong".

Språkbruket bland eleverna har tyvärr inte blivit bättre. Alla behöver konsekvent reagera på dåligt språk och otrevliga och nedsättande kommentarer. Vi behöver tydligare markera att detta inte är acceptabelt. Vi behöver även diskutera i personalgruppen vad vi betraktar som dåligt språkbruk.

Våra elever har varsin dator, men framför allt har de förstås mobiler. Den kommunikation de ägnar sig åt via sociala medier är givetvis omöjlig att kontrollera, men vi ser emellanåt följderna av denna i skolan och inser att kränkningar förekommer i betydligt högre grad i detta sammanhang än i "den fysiska världen". Därför genomför vi även i höst en temadag om hur man uttrycker och förhåller sig på sociala medier, och varje program kommer också att jobba med nätkränkningar inom ramen för sina kurser.

För att kunna jobba mer med frågorna ovan väljer vi under kommande läsår att inrätta fokusgrupper inom områdena likabehandling, MIK (medie- och informationskunnighet), elevkårsstöd och integration. Deras uppdrag är att arbeta fram förslag på hur vi kan utveckla och jobba vidare inom dessa områden.

Främjande arbete

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvarig
Introduktionssamtal med alla elever som börjar åk 1 samt deras vårdnadshavare. Detta för att ge eleverna en trygg start och skapa en god relation till såväl elever som föräldrar. I samband med detta informerar vi om vår plan mot kränkande behandling och det finns möjlighet att träffa kurator, speciallärare och rektor. Likaså informeras om legimus, inläsningstjänst och andra möjligheter till extra stöd.	Före skolstart	Mentor
Teambuilding med övernattnig för åk 1 Eleverna deltar i en friluftaktivitet med teambuildningsövningar och övernattnig lunch-lunch första skolveckan för att lära känna varandra bättre. Idrottslärarna ansvarar men även mentor och kurator deltar. Detta är vårt alternativ till nollning.	Första skolveckan	Idrottslärarna
Kurator och skolsköterska besöker samtliga årskurs ett	I början av höstterminen	Kurator/skolsköterska
Föräldramöte för idrottselever	I början av höstterminen	Idrottsansvarig rektor/tränare
Policydokument för idrottselever ang uppförande och attityd såväl på som utanför plan	augusti	Rektor/tränare
Kontaktperson mellan skola och fotboll i syfte att hjälpa eleverna synkronisera skola och fotboll, både rent praktiskt och när det gäller attityder och beteende	Hela läsåret	Rektor
Genomgång av planen mot kränkande behandling i början av	Terminsstart samt vid klassråd	Elevhälsoteamet/mentor

läsåret. Dessa frågor följs sedan upp på klassråd under året.		
Klassråd för att diskutera bl a stämningen i skolan. Klassråden föregås av en elevenkät med frågor om bl a studiero och delaktighet	En gång/månad enl. schema	Mentor
Träff rektor – elevkåren för att diskutera läget i skolan	Kontinuerligt under läsåret	Rektor
Genomgång av ordningsregler och förhållningssätt på Bildningscentrum. Rektor besöker sina klasser i början av läsåret för att prata om detta samtidigt som eleverna hälsas välkomna (tillbaka)	Augusti/september	Rektor
Coachsamtal är schemalagda för elever och mentorer. Då diskuteras elevens hela studiesituation	Kontinuerligt under läsåret,	Mentor
Elevhälsosamtal. Alla elever i åk 1 kallas till skolsköterskan för ett elevhälsosamtal	Under åk 1	Skolsköterska
Klasskonferenser. Elevernas studiesituation diskuteras av samtliga undervisande lärare, elevhälsan och rektor elev för elev.	Oktober/november resp. mars/april	Rektor
Studieuppföljning där elever och vårdnadshavare under en kväll inbjuds till skolan för att träffa de lärare de så önskar. Detta föregås av att eleverna utvärderar sin studiesituation i ett dokument i Fronter och alla lärare som undervisar eleven kommenterar detta.	November resp. april	Rektor
Enkät till vårdnadshavare i samband med studieuppföljningskvällar	November resp. april	Rektor
Närvarokontroll sker dagligen. Mentor har koll på sina elevers frånvaro och en gång/månad skickar kurator ut frånvarosammanställning på elever med för hög frånvaro. Mentor utreder och rapporterar till rektor varför en elev finns med på listan. Skulle detta bero på någon typ av kränkande behandling är detta ett sätt att upptäcka det.	kontinuerligt	Mentor/rektor
Träff elevhälsan – rektor för att följa upp elevernas studiesituation och mående	En gång/månad	Rektor/elevhälsa

Skolkvalitetsmätning med frågor som bl a berör likabehandlingsarbetet. Följs upp i klasserna, programlagen och på APT	Februari	Rektor
Trygghetsvandring med elevskyddsombuden i samband med skydds rond för att konstatera om det finns miljöer där eleverna inte känner sig trygga	En gång/termin	Rektor
Diskussion i program-/ämneslag hur likabehandlingsfrågorna ska integreras i den ordinarie undervisningen sker kontinuerligt, men i samband med läsårets programlaga-/ämnesutvärdering formuleras mål för kommande läsår	Kontinuerligt/ Vid läsårsutvärderingen i program-/ämneslag	Rektor
Årlig utvärdering och uppföljning av likabehandlingsarbetet (se ”Utvärderingsmodell i slutet av läsåret” ovan.	Maj/juni/augusti	Rektor

Förebyggande arbete

Åtgärd	Tidpunkt	Ansvarig
Stöd till elevkåren	hela läsåret	Rektor, samt fokusgrupp
Utbildning för elevskyddsombud så att de får bättre förutsättningar att delta i likabehandlingsarbetet	ht	Rektor
Supermanprojektet besöker åk 1 och föreläser på temat ”Vad händer om bollen inte är rund”? En föreläsning om självkänsla, respekt och människors lika värde	september	Rektor
Temadag för åk 2 om hur man uttrycker sig på/förhåller sig till sociala medier.	september	Rektor
Amnestydag för åk 1 och studieförberedande åk 2. Fokus på mänskliga rättigheter	oktober	Rektor
Reclaim the sheet tävling för att förbättra ”studentlakansattityden”	vårterminsslutet i åk 3	Biblioteks- pedagog
Fokusgrupper inom områdena likabehandling, MIK (medie- och	Hela läsåret	Rektor

informationskunnighet), elevkårsstöd och integration med syfte att arbeta fram förslag på hur vi kan utveckla och jobba vidare med dessa områden.		
--	--	--

Åtgärdande arbete

1. Den som misstänker eller får kännedom om diskriminering eller kränkande behandling kontaktar den utsatta elevens mentor.
2. Mentor, eventuellt tillsammans med annan lärare eller kurator, samtalar med den utsatta eleven. Rektor informeras och ansvarar för att blanketten ”Anmälan av kränkande behandling av barn/elev” fylls i och skickas till Barn- och utbildningsförvaltningen.
3. Behöver man gå vidare för att lösa svårigheterna, informeras teamet¹ som jobbar åtgärdande med att motverka diskriminering och kränkande behandling.
4. Teamet genomför samtal med berörda elever och beslutar om eventuella åtgärder.
5. Uppföljningssamtal genomförs över tid för att se till att trakasserierna eller diskrimineringen upphört.

¹ rektor, kurator, skolsköterska samt en lärare från varje skolenhet

